Bsc Lineáris és absztrakt algebra intenzív gyakorlat
Harmadik feladatsor

1. ***(Kötelezően beadandó HF)*** Legyen $f_0 = f_1 = 1$ és $f_{n+1} = f_n + f_{n-1}$ minden $n \geq 2$-re. Igazoljuk, hogy $\begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} f_{n-1} \\ f_n \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} f_n \\ f_{n+1} \end{pmatrix}$. Az $\begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}$ mátrix diagonalizálásával adjunk képletet az n-edik hatványára és így f_n-re.

2. Álljon I azon $\mathbb{Q}[x]$-beli polinomokból, melyeknek gyöke a $\sqrt[3]{2}$. Mi ennek az ideálnak a generátoreleme?

3. Melyek azok a lineáris transzformációk a síkon, melyeknek minimálpolinomja elsőfokú? Melyek azok, amelyeknek a minimálpolinomja és a karakterisztikus polinomja különböző?

4. a) Bizonyítsuk be, hogy egy tetszőleges K test feletti polinom előáll egy alkalmas K feletti vektortéren értelmezett lineáris transzformáció karakterisztikus polionomjaként.
b) Igaz-e az állítás karakterisztikus polinom helyett minimálpolinommal?
c) Igaz-e, hogy ha f egy k-adfokú polinom, és $k \leq n$, akkor f egy alkalmas $n \times n$-es mátrix minimálpolinomja?

5. Oldjuk meg $\mathbb{Q}^{2\times 2}$-ben az $X^4 = 2X$ egyenletet.

6. Legyen V véges dimenziós, $A \in \mathrm{Hom}(V)$ és $0 \neq v \in V$. Jelölje továbbá $m_{A,v}$ azt a minimális fokú normált polinomot, melyre $m_{A,v}(A)v = 0$. Igazoljuk a következőket:
a) A minimálpolinomja m_A az összes $m_{A,v}$ legkisebb közös többszöröse, midőn v befutja V-t.
b) $W = \langle v, Av, A^2v, \dots \rangle$ épp a v-t tartalmazó legszűkebb A-invariáns altér.
c) $\dim(W) = \deg(m_{A,v})$.
d) Ha m_A-nak van k-adfokú irreducibilis osztója, akkor A-nak van k-dimenziós invariánsaltere.
e) Egy lineáris transzformáció karakterisztikus polinomja akkor és csak akkor irreducibilis,ha a transzformációnak csak két invariáns altere van (a triviálisak).
Határozzuk meg az $m_{A,v}$ polinomot tetszőleges v esetén, ha A a síkon egy tengelyes tükrözés,egy forgatás, valamint ha A a deriválás a polinomok vektorterén.

7. Legyen A egy komplex elemű mátrix. Igaz-e, hogy ha *a)* $A^{2011} = I$; *b)* $A^{2011} = 0$, akkor A diagonalizálható?

8. ***(*)*** Igazoljuk, hogy egy $\mathbb{Q}^{n\times n}$-beli mátrix minimálpolinomja ugyanaz $\mathbb{Q}$ és $\mathbb{C}$ felett.

---

9. Mutassuk meg, hogy $\mathbb{Q}(\sqrt{2}, \sqrt[3]{2}) = \mathbb{Q}(\sqrt[6]{2})$.

10. Határozzuk meg $\sqrt{2} + \sqrt{3}$ minimálpolinomját $\mathbb{Q}$ felett. Mik lesznek $\mathbb{Q}(\sqrt{2} + \sqrt{3})$ résztestei?

11. A $\pi + 3, 5\pi + 6, \pi + \sqrt{2}, \pi^2 + 2\pi + 2, \sqrt{\pi}$ számok közül melyek algebraiak? (Használjuk fel, hogy π transzcendens.)

12. Legyen $L = K(\alpha, \beta)$, ahol $|K(\alpha) : K| = m$, $|K(\beta) : K| = n$ és $(m, n) = 1$. Igazoljuk, hogy $|K(\alpha, \beta) : K| = mn$. Elhagyható-e az a feltétel, hogy $(m, n) = 1$?

13. Legyen $a, b \in \mathbb{R}$. Igazoljuk, hogy $a + bi$ pontosan akkor algebrai, ha a és b mindkettő algebrai.

14. Igazoljuk, hogy $\mathbb{Q}$ egyetlen véges bővítése sem algebrailag zárt.

15. ***(*)*** Legyen $K \leq L$ egy testbővítés, és $\alpha, \beta \in L$ transzcendens elemek K felett. Igazoljuk, hogy α pontosan akkor algebrai $K(\beta)$ felett, ha β algebrai $K(\alpha)$ felett.

16. ***(**)*** Legyen R egy integritási tartomány, és K egy olyan részgyűrűje R-nek, ami test, és $\dim_K R < \infty$. Igazoljuk, hogy R test.

17. Legyen α páratlan fokú elem egy K test felett. Igazoljuk, hogy $K(\alpha) = K(\alpha^2)$.

18. Igazoljuk az alábbiakat: Az $a \in R$ elem által *generált balideál* $(a)_b = \{na + ra \mid r \in R, n \in \mathbb{Z}\}$, egységelemes gyűrűben $(a)_b = \{ra \mid r \in R\} = Ra$ (mivel leginkább egységelemes gyűrűkkel foglalkozunk, ezért az utóbbi jelölést fogjuk használni). Az $a \in R$ elem által *generált ideál* $(a) = \{na + ra + as + \sum_i r_i a s_i \mid r, s, r_i, s_i \in R, n \in \mathbb{Z}\}$, egységelemes gyűrűben: $(a) = \{\sum_i r_i a s_i \mid r_i, s_i \in R\}$.

19. Az R gyűrű I és J ideáljai által generált ideál: $(I, J) = I + J = \{a + b \mid a \in I, b \in J\}$. Az I és J komplexusszorzata által generált ideál $IJ := \{\sum_i a_i b_i \mid a_i \in I, b_i \in J\}$.

20. Határozzuk meg $\mathbb{R}[x, y]/(x^2, xy, y^2)$ gyűrű ideáljait.

21. Igazoljuk, hogy $\mathbb{Q}[x]/(x^3 - 2) \cong \{a + b\sqrt[3]{2} + c\sqrt[3]{4} \mid a, b, c \in \mathbb{Q}\}$.

22. Mely $m > 0$ egészekre igaz, hogy a $\mathbb{Z}/(m)$ gyűrűben a nullosztók a nullával együtt ideált alkotnak?